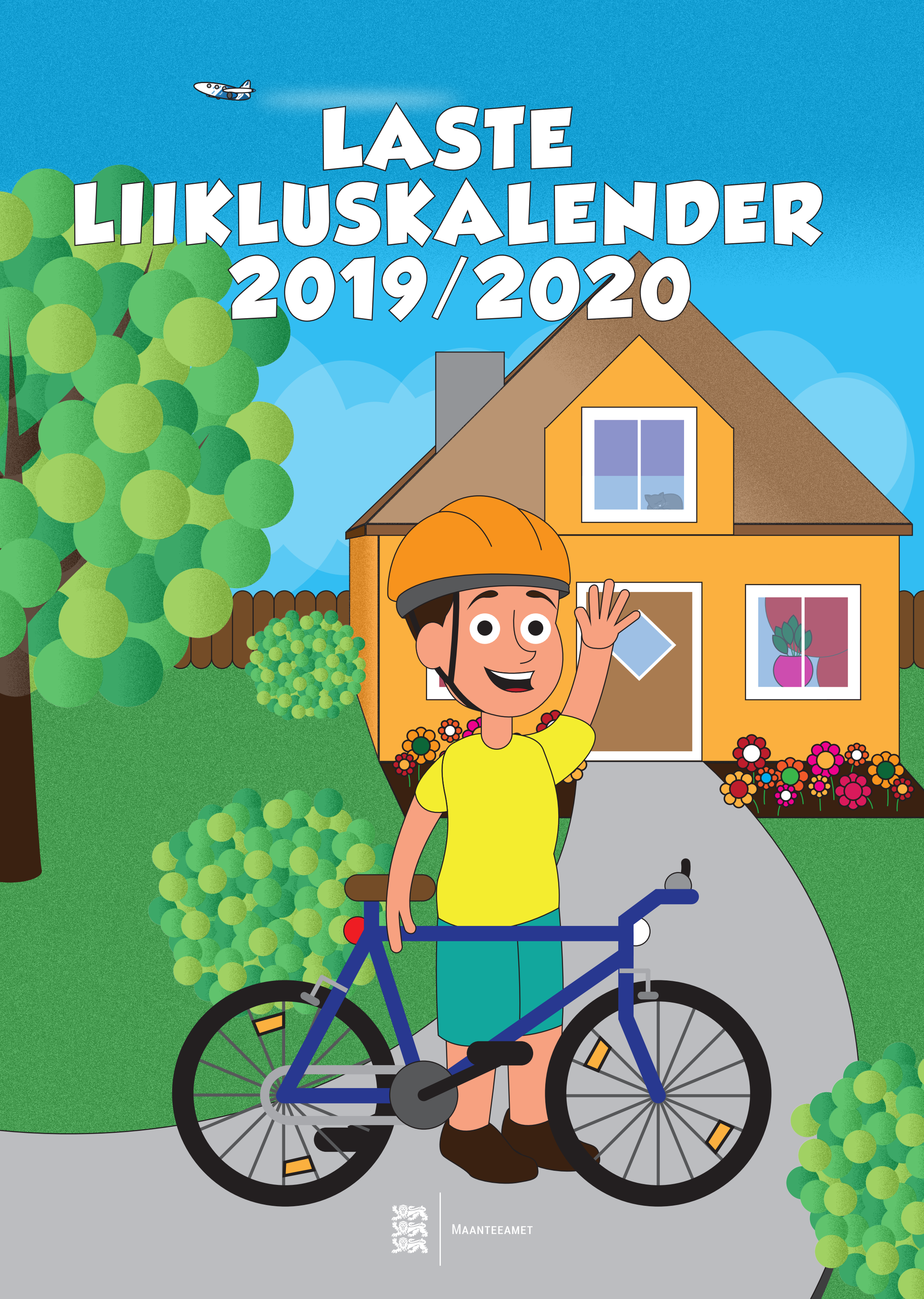

LASTE LIIKLUSKALENDER 2019/2020

MAANTEEAMET

KAASSÕNA LIKLUSKALENDRILE

Liikluskasvatus koolieelses lasteasutuses on igapäevane, üldisesse õppe- ja kasvatustegevusse lõimitud väärtuskasvatus. Maanteeameti ennetustöö osakonna oluliseks prioriteediks on olnud õpetajate tegevuse igakülgne toetamine. Käesolev liikluskalender on üks abivahend õpetajale oma rühmas liikluskasvatuse läbiviimiseks.

Kuidas liikluskalendrit kasutada?

Iga kalendrikuu on konkreetse liiklusteema ja -sõnumiga. Igale kuule eelneb õpetajale suunatud vaheleht, mis on abiks liikluskasvatuse planeerimisel ja läbiviimisel. Siit võid leida häid ideid igapäeva tegevustesse ja mängudesse liiklusteema lõimimiseks. Lisaks on iga kuu juures liiklusteema ilmestamiseks pilt, millele on sel kalendriaastal lisatud Aidi Valliku poolt spetsiaalselt kalendri tarbeks loodud **luuletused**. Kalendri tagakaanelt leiad liiklusteemalise **lastelaulu**, mille sõnad on kirjutanud Marek Sadam ja viisi seadnud Piret Laikre. Oleme õpetaja vahelehele lisanud ka eelmise aasta tuntud vanasõna või kõnekäändu ja selle järgi kohandatud **liiklusteemalise vanasõna**, mida saate liiklusteema lõimimiseks eesti keelde hõlpsasti kasutada. Soovitus vanasõnade kasutamiseks: nt lastega korrata vanasõna vabal hetkel või hommikuringis. Mõtestada, mida tähendab õige vanasõna (rahvatraditsioonid) ja mida ütleb kohandatud vanasõna oma sisuga tänapäeva liikluse kohta.

Samuti on iga kuu lehe all servas koht kuhu lastega koos kirja panna selle kuu olulisim liiklusreegel:

SELLE KUU LIKLUSREEGEL:

Vanasõna või kõnekäänd – iga konkreetse kuu osa on seotud liikluskalendris kohandatud liiklusteemalise vanasõnaga. Soovitus vanasõnade kasutamiseks: nt lastega korrata vanasõna vabal hetkel või hommikuringis. Mõtestada, mida tähendab õige vanasõna (rahvatraditsioonid) ja mida ütleb kohandatud vanasõna oma sisuga tänapäeva liikluse kohta.

? Selle märgi juures on esitatud kuu liiklusteemaga seotud märksõnad ja teemad, mida võiks käsitleda antud kuu jooksul. Need teemad tulenevad eeldatavatest õpitulemustest. Iga kuu liiklusteemade (sh raudteeohutuse) käsitlemiseks on tõhusaks abivahendiks õpetajaraamat. Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ ohutuse alateema **õpetajaraamat** alusharidusele liiklusohutuse teema sisaldab mõisteid, olulisi teemasid, taustainfot ja soovitusi õppekäikudeks ning muid lisamaterjale. **Lisainfo www.liikluskasvatus.ee/liikluskalender.**

Oluline on lastega koos arutada konkreetse aastaaja, reaalse elu juhtumiste, nädala teema jm taustal näiteks kuu liiklusteemat hommikuringis. Väga hea, kui nädalakava planeeringus toetab seda tegevust ka mõni uurimus, mängukeskkond või õppekäik. Tudengite häid ideid ja kogemusi erinevate liiklusteemade käsitlemiseks vaata **www.liikluskasvatus.ee/liikluskalender.**

⚙ Selle märgi juures on esitatud igasse kuusse soovituslik õppetegevus, katse või mäng. Laps õpib ja harjutab tulevaseks eluks just mängu kaudu. Seepärast on ka liikluskasvatuses õpetajal oluline kasutada mängu sihipäraselt õppe-eesmärkide saavutamiseks, ning luua liiklusteemas lapse arengut toetav keskkond. **Lisainfo www.liikluskasvatus.ee/liikluskalender.**

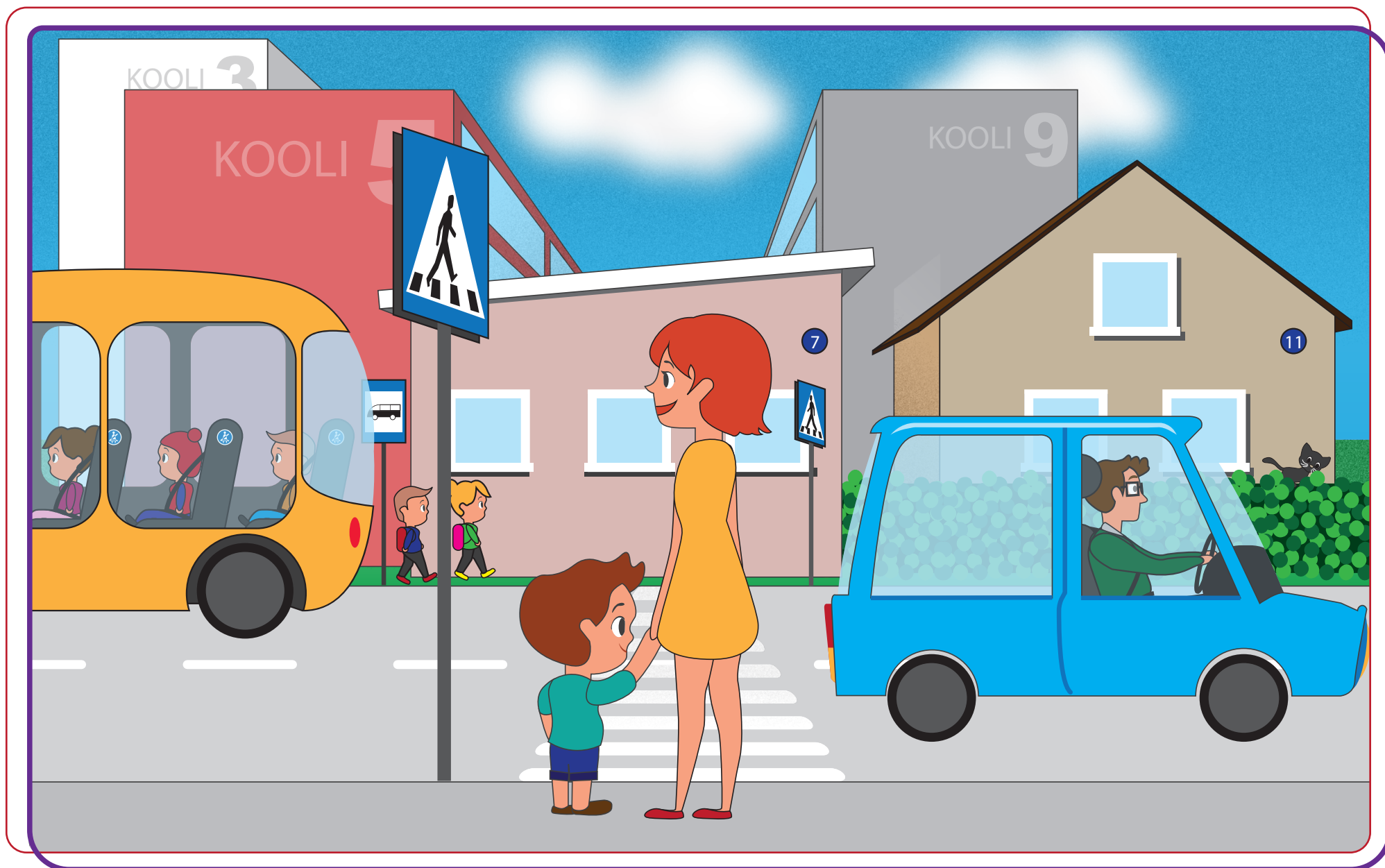
👤 Selle märgi juures on ideed ja tegevused vanemate ja lastega koostöö arendamiseks. Vanem on õpetajale koostööpartner. Väga oluline on jagada vanematega vastutust lapse arengu toetamisel, küsides vanemate arvamust, tutvustades neile iganädalaselt kavandatavaid õppetegevusi ning kaasates neid aktiivsemalt õppeprotsessi ja lapse arengu vaatlemisse. Lapse arengu vaatluste läbiviimisel on vanemate kaasabi lapse liikluskäitumise osas hädavajalik. Õpetajal on lapse liikluses toimetuleku osas keeruline individuaalseid vaatlusi läbi viia (nt kas ta jääb enne sõiduteed seisma), kuid lapsevanem saab õpetaja juhendamisel seda tehes head tagasisidet oma lapse toimetulekust liikluses. Samuti saab vanem lapsega liikluses olles täiendavalt vajalikele aspektidele tähelepanu pöörata.

Koostöö on efektiivsem, kui nii õpetajad kui vanemad jagavad ühiseid põhiväärtusi ja on järjekindlalt headeks eeskujudeks. Liikluskasvatuse korras on sätestatud, et õpetaja on liikluskasvatuses ka vanemate juhendaja: jagage neile näpunäiteid oma lapse arendamiseks, looge võimalusi lapsele ja vanematele koos õppimiseks ning vajadusel korraldage temaatilisi sündmusi või koolitusi, kaasates eriala spetsialiste ka väljastpoolt lasteasutust. Vanematele tuleb järjepidevalt meelde tuletada nende eeskuju mõju oma lapse hoiakute ja liikluskäitumise väljakujunemisele. Samuti ei tohi unustada vanemate tunnustamist ja kiitmist.

✓ Selle märgi juures on välja toodud, milliseid lapse arengu eeldusi aitavad teemade käsitlemised ja soovituslike tegevuste läbiviimised saavutada. **Lisainfo www.liikluskasvatus.ee/liikluskalender.**

💡 Selle märgi juurde saab planeerida ja kirja panna eesmärgid, tegevused, mängud, üritused, mida oma rühmas konkreetsel kuul läbi viia.

Huvitavat lugemist, töölehti ja õppematerjale leiavad õpetajad Maanteeameti liikluskasvatuse veebilehelt: **www.liikluskasvatus.ee/liikluskalender** ja **www.liikluskasvatus.ee/taiskasvanud/haridusasutustele.**

SEPTEMBER 2019

ESMASPÄEV

TEISIPÄEV

KOLMAPÄEV

NELJAPÄEV

REEDE

LAUPÄEV

PÜHAPÄEV

30

1

TEADMISTE PÄEV

2

3

4

5

6

7

8

VANAVANEMEPÄEV

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

ALGAB SÜGIS

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

LÄHEN ÜLE TEE

AIDI VALLIK

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

KUI VAJA ÜLETADA TEED,
SIIS ENNE VEEL, SIIS ENNE VEEL,
KUI ESIMESE SAMMU TEEN,
VAATAN MÕLEMALE POOLE –
MIS SEALT SÕIDAB MINU POOLE?
KUI TULEB AUTO, TRAMM VÕI BUSS,
SIIS SEISAN PAIGAL, OLEN KUSS.
JA KUI EI TULE MIDAGI,
SIIS TEELE ASTUN MINAGI!

OKTOOBER 2019

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
	1	2	3	4	5 ÕPETAJATE PÄEV	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27 ÜLEMINEK TALVE AJALE
28	29	30	31			

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

HELKUR
AIDI VALLIK

SIIS KUI ILM ON MÄRG JA PIME,
ON MUL ABIKS VÄIKE IME –
HELKUR SÄRAB NAGU TÄHED,
KUI MA ÕHTUL ÕUE LÄHEN!
AUTOJUHT NÄEB KAUGELT ÄRA
HELKURITE TÄHESÄRA.
VAATAB: AH, SIIN KÕNNIB LAPS!
JA PIDURDAB HOO TASEMAKS.

NOVEMBER 2019

ESMASPÄEV

TEISIPÄEV

KOLMAPÄEV

NELJAPÄEV

REEDE

LAUPÄEV

PÜHAPÄEV

1

2

3

HINGEDEPÄEV

4

5

6

7

8

9

10

ISADEPÄEV
MARDIPÄEV

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

KADRIPÄEV

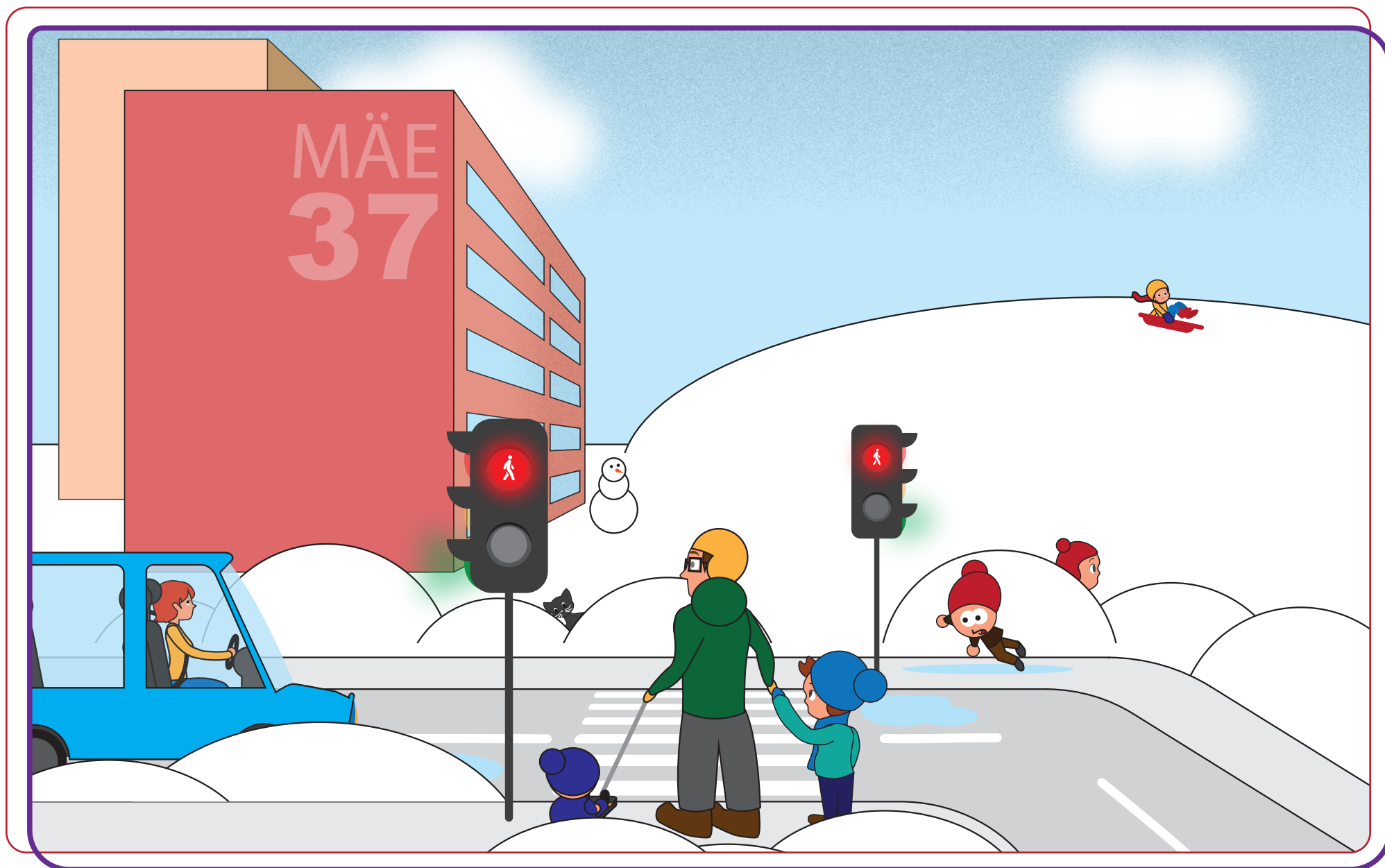
SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

TURVAVÖÖ

AIDI VALLIK

TERE, TORE TURVAVÖÖ!
MIND PAIGAL HOIDA ON SU TÖÖ!
KUI SÕIDUK ÄKKI KINNI PEAB,
ON VÖÖGA KINNI OLLA HEA.
MUIDU LENDU LÄHEKS LAPS
JA KÜLL SEE OLEKS HIRMUS APS!
AUTOS, BUSSIS, TAKSOS KA
MIND KAITSED IKKA HOOLEGA.
ALATI SU PANEN KINNI,
KUI MA KUSKIL SÕIDAN RINGI.

DETSEMBER 2019

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
30	31					1 ESIMENE ADVENT
2	3	4	5	6	7	8 TEINE ADVENT
9	10	11	12	13	14	15 KOLMAS ADVENT
16	17	18	19	20	21	22 NELJAS ADVENT ALGAB TALV
23	24 JÕULULAUPÄEV	25 ESIMENE JÕULUPÜHA	26 TEINE JÕULUPÜHA	27	28	29

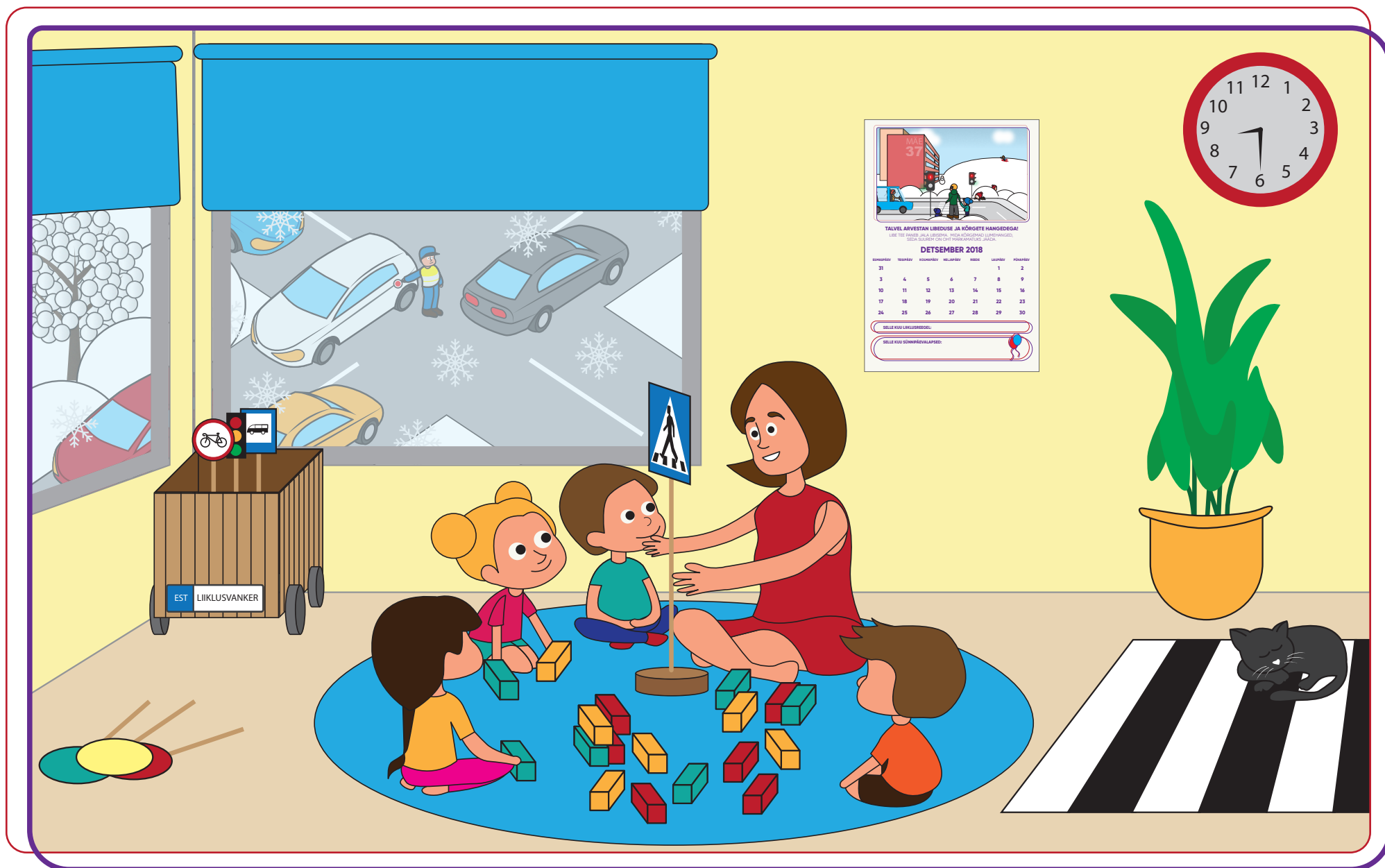
SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

LUMISES LIIKLUSES

AIDI VALLIK

TALVEL TEE ON JÄÄS JA LIBE,
LUMEHANGED ÜLE PEA –
AGA TEE PEAL LIIKLEMISES
TULEB IKKA OLLA HEA.
TALVEL TASAKESI TIPPAN,
ET MA JÄÄ PEAL PÜSTI JÄÄKS
JA ET HANGE TAGANT IKKA
AUTOJUHT MIND KINDLALT NÄEKS.

JAANUAR 2020

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
		1 UUSAASTA	2	3	4	5
6 KOLMEKUNINGAPÄEV	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

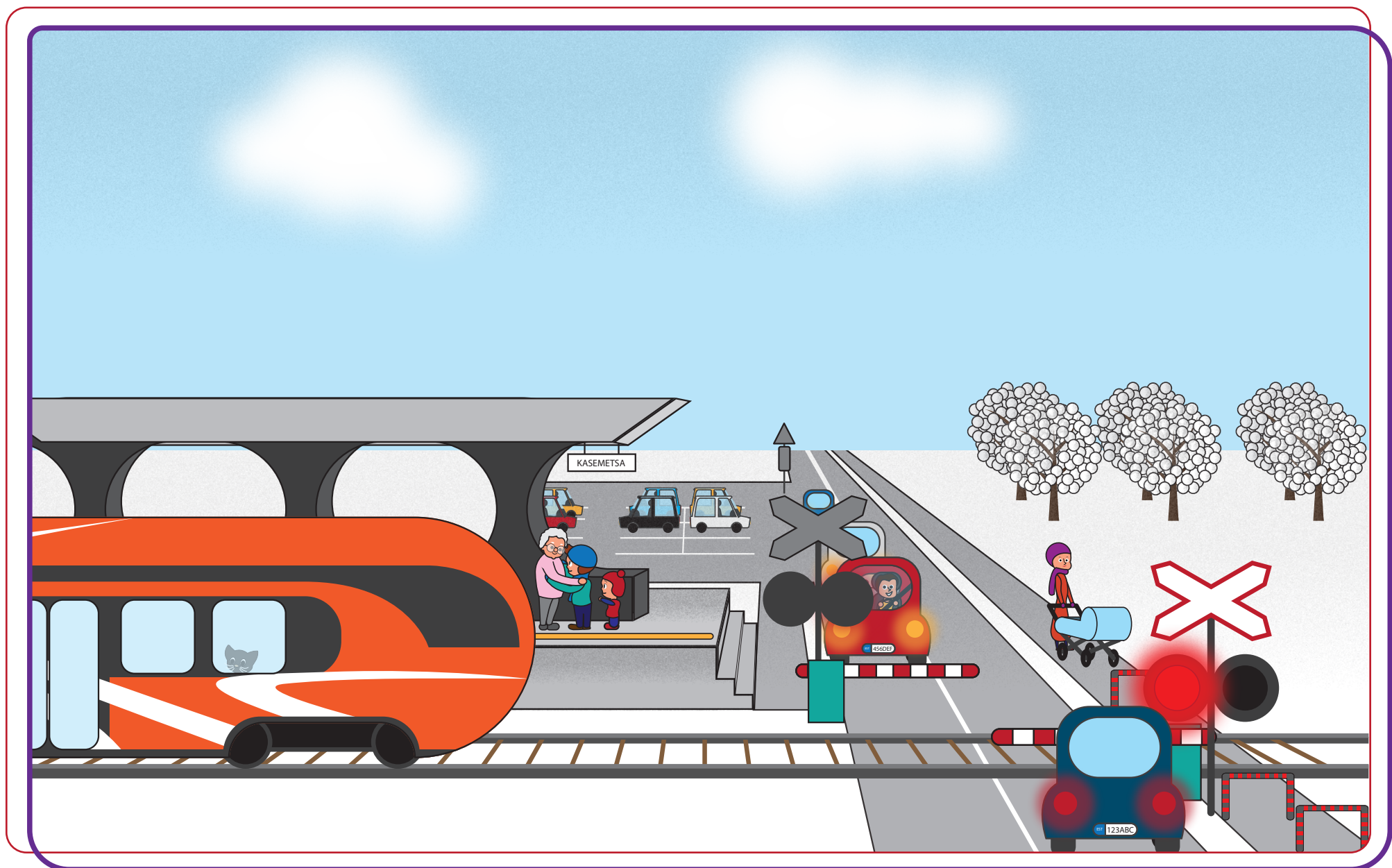
SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

LIIKLUSREEGLID

AIDI VALLIK

TÄNAVAL JA MAANTEE PEAL
TULEB OLLA TARK JA HEA.
AGA KUIDAS? KAS SA TEAD?
ON SUL LIIKLUSREEGLID PEAS?
LIIKLUS OHUTULT PEAB KÄIMA,
SELLEKS ON MEIL LIIKLUSREEGLID.
SIIS KUI IGAÜKS NEID TÄIDAB,
TEE PEAL VIGA EI SAA KEEGI!

VEEBRUAR 2020

ESMASPÄEV

TEISIPÄEV

KOLMAPÄEV

NELJAPÄEV

REEDE

LAUPÄEV

PÜHAPÄEV

1

2

TARTU RAHULEPINGU
AASTAPÄEV

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

SÕBRAPÄEV

17

18

19

20

21

22

23

24

ISESEISVUSPÄEV

25

VASTLAPÄEV

26

27

28

29

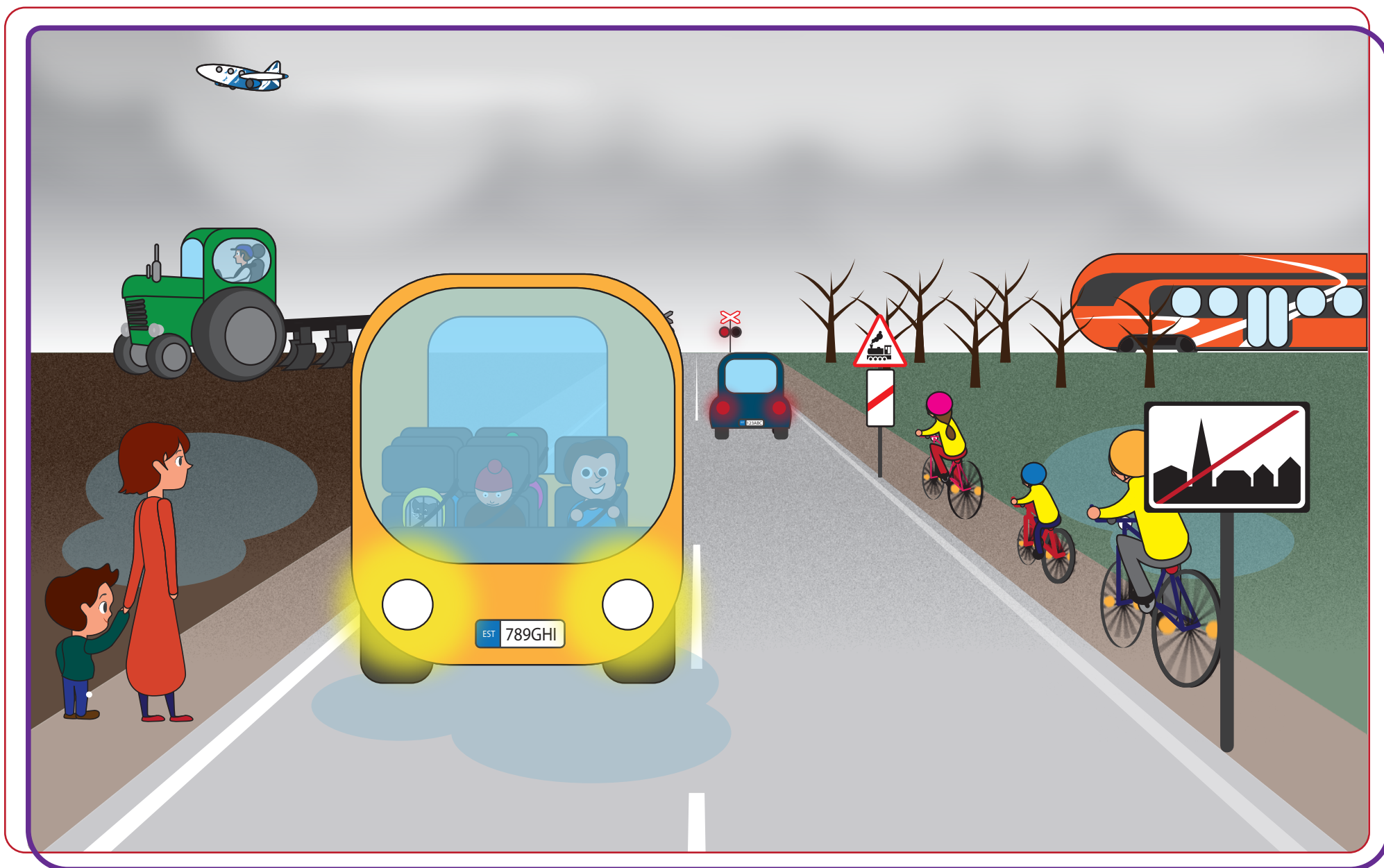
SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

KUS ON RONG?

AIDI VALLIK

MUL ON JÄÄNUD SELGELT PÄHE,
ET KUI RAUDTEEST ÜLE LÄHEN,
SIIS MA VAATAN HOOLEGA
JA MÕLEMALE POOLE KA:
KAS KUSKILT TULEB MÕNI RONG?
KAS TÕKKEPUUGI EES VEEL ON?
KAS PUNAST NÄITAB RAUDTEE FOOR?
KUI JAH, SIIS SELLISED ON LOOD,
ET RONG LAS MÖÖDUB KÕIGEPEALT,
SIIS ALLES LÄHEN ÜLE SEALT.

MÄRTS 2020

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14 	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

EMAKEELEPÄEV

ALGAB KEVAD

ÜLEMINEK SUVE AJALE

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

ERI MOODI LIIKLEMINE

AIDI VALLIK

MUL MEELDIB JALGSI MATKATA,
KUID VAHEL SÕIDAN RATTAGA
VÕI AUTOGA VÕI BUSSIGA
VÕI PIKA RONGIUSSIGA.
LENNUKI VÕI KOPTERIGA
SÕITA POLE KA JUST VIGA!
ERI MOODI LIIKLEMINE –
SEE ON TÄNAPÄEVA IME.

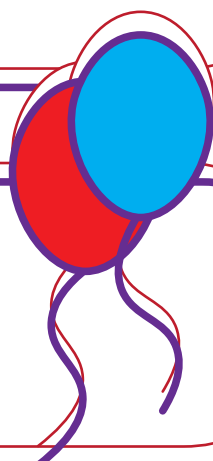

APRILL 2020

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
		1 NALJAPÄEV	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17 SUUR REEDE	18	19 ÜLESTÖUSMISPÜHA
20	21	22	23 VETERANIPÄEV	24	25	26
27	28	29	30			

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

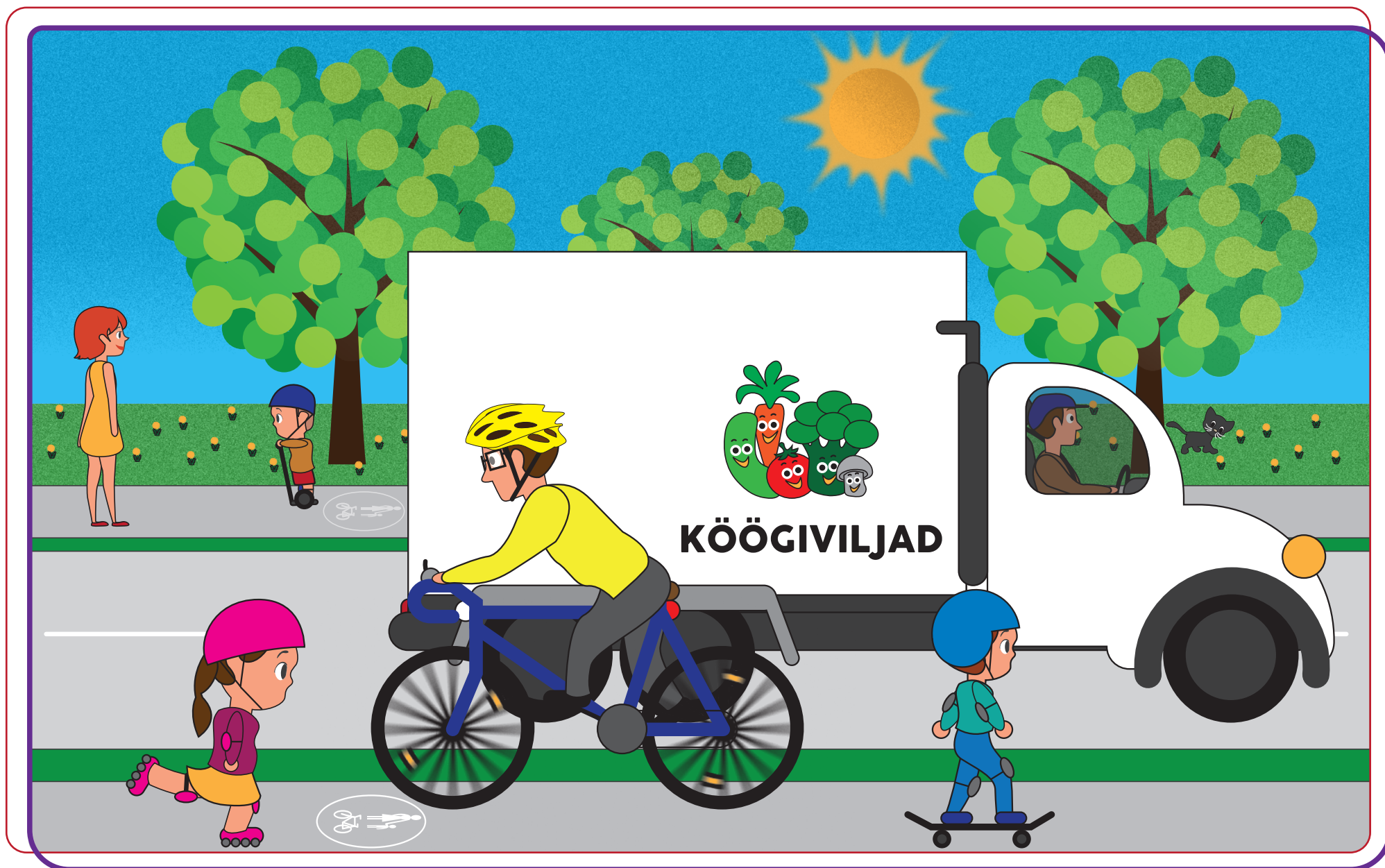
SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

RATTAD KORDA!

AIDI VALLIK

MU RATAS EI NAGISE,
SADUL EI LOGISE,
LENKSUD ON OTSE,
KETT JOOKSEB KUI KULD!
PEAAEGU VÕIKS TÕMMATA
KOHAPEALT TULD!
KAS TULED ON? JAA!
KAS HELKURID KA?
LAS TILISEB VAHVALT
KA JALGRATTAKELL –
SIIS SÕITMA VÕIB HAKATA
VÄIKENE SELL!

MAI 2020

ESMASPÄEV

TEISIPÄEV

KOLMAPÄEV

NELJAPÄEV

REEDE

LAUPÄEV

PÜHAPÄEV

1

KEVADPÜHA

2

3

4

5

6

7

8

9

EUROOPA PÄEV

10

EMADEPÄEV

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

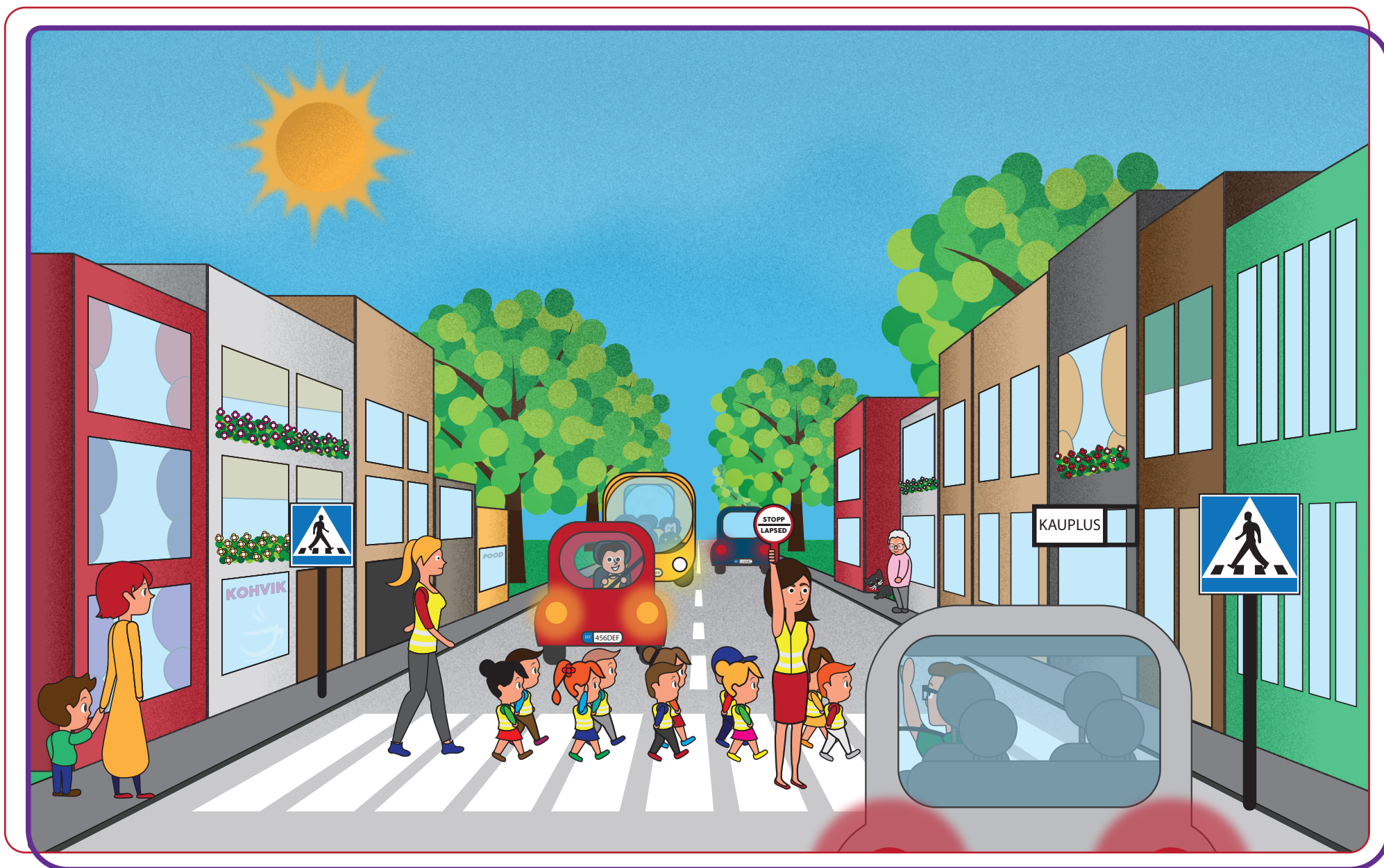
SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

JALGRATTAKIIVER

AIDI VALLIK

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

RATTAGA MA SÕITMA LÄHEN!
ESIMESE ASJANA
AGA KIIVRI PANEN PÄHE,
SIIS ON ÕIGE TASAKAAL.
MUIDU ASFALT PEAST ON KÕVEM,
KUKKODES PEA KATKI TEEB.
AGA KIIVER KAITSEB ÕNNEKS –
SEE ON KÕVEM ASFALTTEEST!

JUUNI 2020

ESMASPÄEV

TEISIPÄEV

KOLMAPÄEV

NELJAPÄEV

REEDE

LAUPÄEV

PÜHAPÄEV

1

LASTEKAITSEPÄEV

2

3

4

EESTI LIPU PÄEV

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

LEINAPÄEV

15

16

17

18

19

20

21

ALGAB SÜGIS

22

23

VÖIDUPÜHA

24

JAANIPÄEV

25

26

27

28

29

30

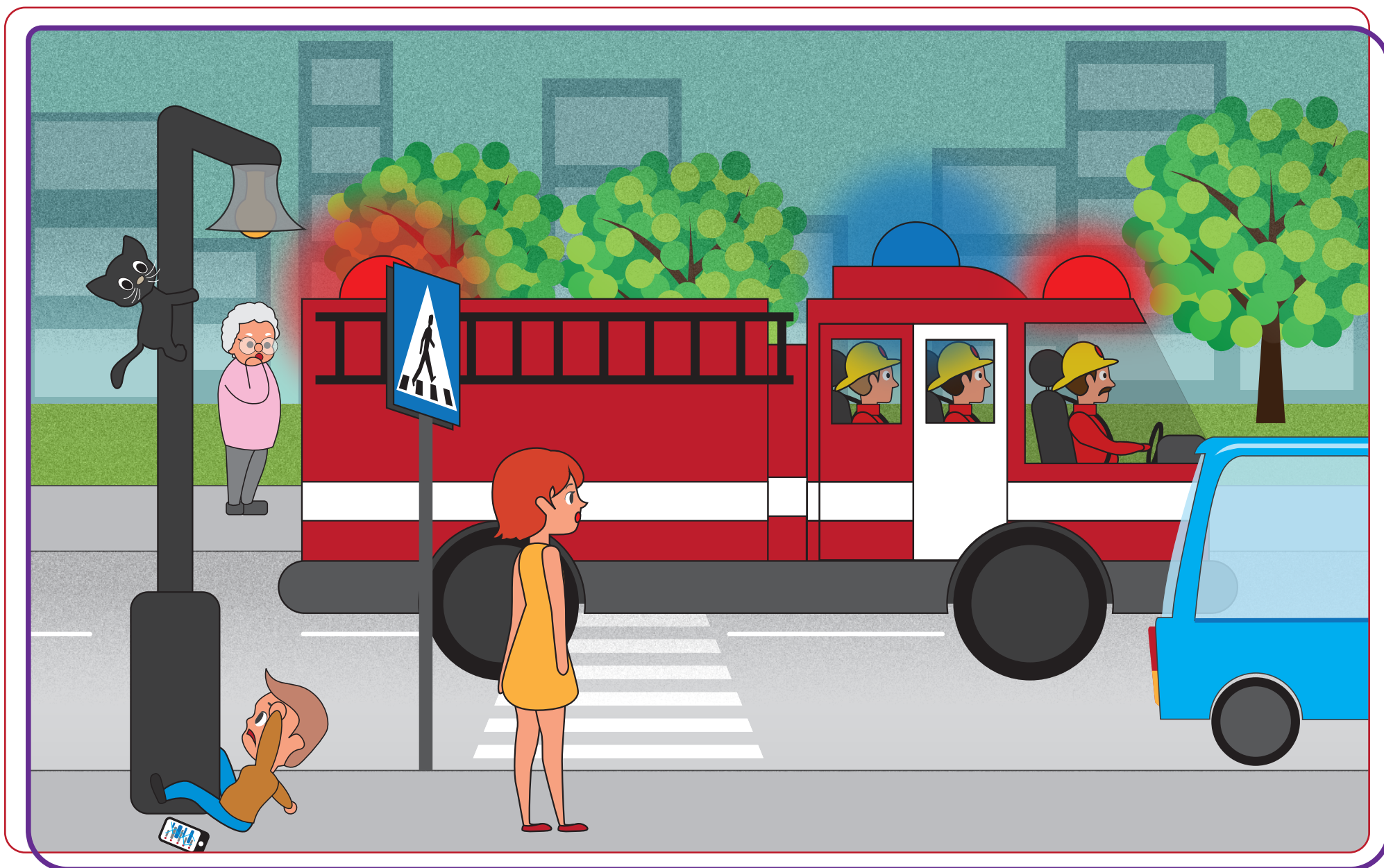
RÜHMAGA LIIKLUSES

AIDI VALLIK

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

KUI TÄNAVAL KÄIN
RÜHMAGA MA KOOS,
ON PAREM MITTE OLLA MÄNGUHOOS,
VAID JÄLGIDA, MIS ÕPETAJA TEEB
JA KUIDAS KÄSIB LIIKUDA MEIL TEEL.
ON LIIKLUS KEERULINE,
SELLEPÄRAST MA JUST ÕPETAJAT
SELLES USALDAN.
JUST TEMA TEAB,
KUST OHUTU ON MINNA,
MEID TURVALISELT SAADAB
LÄBI LINNA.

JUULI 2020

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

PANEN LIIKLUST TÄHELE

AIDI VALLIK

TARK EI TORMA TÄNAVAL,
SEST KAELAPIDI AUTO ALL
SEE JOOKS VÕIB MUIDU LÕPPEDA!
PEAB LIIKLUSREEGLEID ÕPPIMA!
SEEPÄRAST HÄSTI HOOLSALT MA
LIIKLEN EGA KIIRUSTA.
EI MÄNGI EGA HULLA TEEL,
VAID PANEN KÕIKE TÄHELE.

AUGUST 2020

ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
31					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20 	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

TAASISEISEVUMISPÄEV

SELLE KUU LIIKLUSREEGEL:

SELLE KUU SÜNNIPÄEVALAPSED:

LIIKLUSES KOOS TEISTEGA

AIDI VALLIK

KUI LIIGUN TÄNAVAL VÕI TEEL,
SIIS PEALE MINU ON SEAL VEEL
KÄIJAID, BUSSI-, AUTOJUHTE,
RATTUREID JA TEISI.

VIISAKUS MEIL AITAB MUUTA
MÕNUSAMAKS REISI!

KUI MÄRKAN NEID JA NEMAD MIND,
SIIS TEAME ARVESTADA!
SIIS HOOPIS OHUTUM ON LINN,
MAANTEE VÕI MATKARADA.

LIIKLUSTARGA LAUL

MUUSIKA: PIRET LAIKRE / SÕNAD: MAREK SADAM

Tempo: ♩ = 77

Intro C

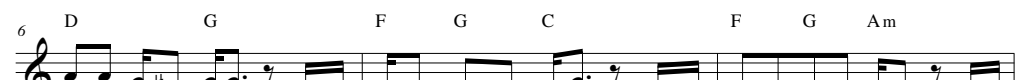

1. Min-na

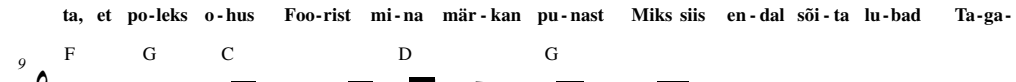
A1

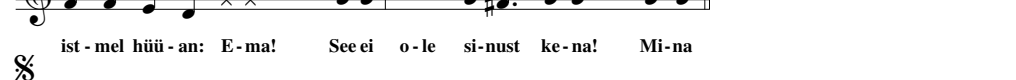
las - te - ae - da, koo - li Mi-na au - tos, si-na roo - lid Siis on ik - ka si-nu ko-hus vaa-da-

ta, et po-leks o-hus Foo-rist mi-na mär-kan pu-nast Miks siis en-dal sõi-ta lu-bad Ta-ga-

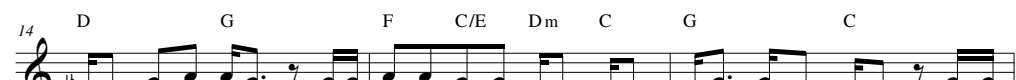
ist - mel hüü - an: E-ma! See ei o - le si-nust ke-na! Mi-na

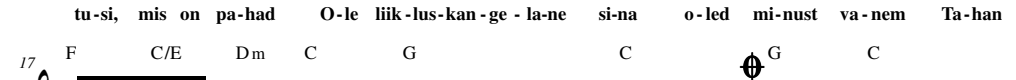
B

vaa-da - ta saan et - te, kui sa mul - le näi - tad et - te Lap-se - na ma küll ei ta-ha õn - ne -

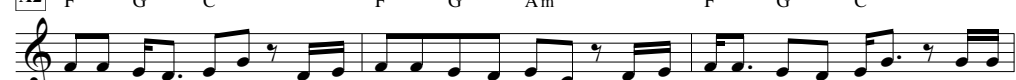
tu-si, mis on pa-had O-le liik-lus-kan - ge - la-ne si-na o-led mi-nust va - nem Ta-han

ol - la tei - e laps Liik-lus - tar - gad emps ja paps

2. A-la -

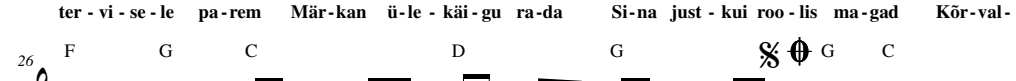
A2

ti on vä-ga kii - re Kii-rus see ei liik-lustarg-
23 D G F G C F G Am

ter - vi - se - le pa-rem Mär-kan ü - le - käi - gu ra-da Si-na just - kui roo - lis ma-gad Kõr-val-

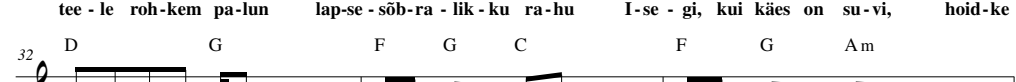
ist - mel hüü - an: I - sa! Ei peaks o - le - ma mu ri-da Mi-na

3. Koo-li -

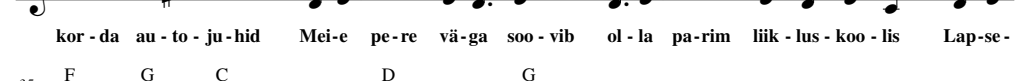
A3

tee - le roh-kem pa-lun lap-se - sõb-ra - lik - ku ra-hu I-se - gi, kui käes on su-vi, hoid-ke

kor - da au - to - ju - hid Mei-e pe-re vä-ga soo - vib ol - la pa-rim liik - lus - koo - lis Lap-se -

häält Sa pa-lun kuu - le, Si-na o-led pal - ju suu - rem Mi-na

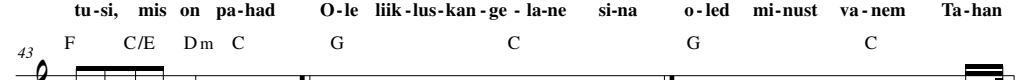
B

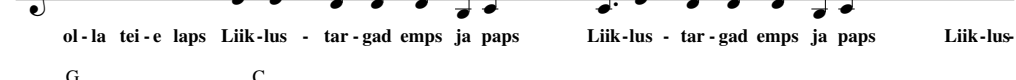
vaa-da - ta saan et - te, kui sa mul - le näi - tad et - te Lap-se - na ma küll ei ta-ha õn - ne -

tu-si, mis on pa-had O-le liik-lus-kan - ge - la-ne si-na o-led mi-nust va - nem Ta-han

ol - la tei - e laps Liik-lus - tar - gad emps ja paps Liik-lus - tar - gad emps ja paps Liik-lus-

tar - gad emps ja paps